

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Arjan van Rijn	Datum	16 april 2026
E-mail	a.van.rijn@utrecht.nl	Kenmerk	34131393
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Uitvoeringsprogramma 2026-2030 Programma Wervengebied
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Wervengebied

Geachte leden van de raad,

Onlangs hebben wij het Uitvoeringsprogramma 2026 – 2030 van het Programma Wervengebied vastgesteld. Daarin staat het overzicht van het werk aan muren en kelders, beheer van het wervengebied en de samenwerking met de vele belanghebbenden in het gebied. In dit uitvoeringsprogramma staat voor het eerst ook een doorkijk naar de lange termijnfasering van het werk tot en met 2050. In deze brief leest u daar meer over.

Uitvoeringsprogramma 2026 – 2030

Conform het [programmaplan Werk aan de Werf](#) (raadsbesluit 2021) stellen we ieder jaar een Uitvoeringsprogramma vast met daarin een planning van de werkzaamheden. Hierin staat voor de komende vier jaar welke kelders en muren worden hersteld en wat we doen aan beheer van het wervengebied en de samenwerking met keldereigenaren en andere belanghebbenden. Voor het herstel van kelders doen we dit op basis van de '[Beleidsregel herstel kelders wervengebied](#)' (samen met keldereigenaren opgesteld in 2024 en 2025). Het Uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks bijgewerkt en met een volgend jaar aangevuld. Zo houden we het werk aan de werf, dat nog tot 2050 duurt, voor iedereen behapbaar.

Werk aan de werf 2026 – 2030

Globaal herstellen we ieder jaar 100 meter muur en 35 kelders. Afhankelijk van wat we tegenkomen gaat het soms wat sneller, dan weer wat langzamer. Op de Oudegracht herstellen we de walmuren. Aan de Kromme Nieuwegracht, Drift en Plompetorengracht herstellen we kluismuren en samen met keldereigenaren ook de kelders erachter. Aan de Oudegracht en Nieuwegracht herstellen keldereigenaren en gemeente de werf- en kluiskeiders. Het complete overzicht kunt u lezen in het Uitvoeringsprogramma in de bijlage. We lichten hier een paar bijzonderheden uit.

- In 2026 start het herstel van de walmuren op rak 6 oost (bij de Stadhuisbrug). Verder hebben we rak 4 en 5 oost in voorbereiding. De werkzaamheden aan rak 5 oost staan gepland voor uitvoering in de winter van 2027/2028, en rak 4 oost in de winter van 2028/2029.
- Voor de periode 2026 – 2029 staan circa 165 kelders op de planning voor herstel. De voorbereiding van het herstel van deze kelders is gestart. We zijn in gesprek met keldereigenaren over de vraag of -- en zo ja wanneer -- zij hun kelders door de gemeente willen laten herstellen. In een aantal gevallen is nog aanvullend technisch onderzoek nodig, of vraagt de aanwezigheid van kabels en leidingen om extra overleg met nutsbedrijven. Zodra bekend is wanneer de uitvoering kan starten, nemen we het uitvoeringsjaar van deze kelders op in de Uitvoeringsplanning.
- Op rak 20 oost (Nieuwegracht tussen Pausdambrug en de Paulusbrug) gaat de gemeente samen met een groep eigenaren hun kelders herstellen. In het dak van deze kelders ligt een bak met daarin een warmteleiding. Eneco heeft aangegeven geen prioriteit te geven aan het vervangen van de betreffende leiding; de leiding is nog in relatief goede staat. Met keldereigenaren en Eneco is afgesproken dat bij het kelderherstel de warmteleiding niet wordt meegenomen.
- Samen met de vastgoedeigenaren in de Choorstraat is een project gestart om helderheid te krijgen over het eigendom van de straatkelders. Met de eigenaren is een plan van aanpak gemaakt waarbij door onafhankelijke experts onderzoek wordt gedaan naar bouwhistorie en eigendom. Op basis van deze onderzoeken wordt advies uitgebracht.

Raksgewijze uitvoering vanaf 2030

Tot nu toe hebben we steeds verspreid door het wervengebied gewerkt. Vanaf 2030 gaan we dat anders doen: dan werken we rak voor rak waarbij we het werk aan muren, kelders, afwatering, kabels en leidingen zo veel mogelijk combineren. De gemeente, de eigenaren van kabels en leidingen en het waterschap hebben daarom een stappenplan tot 2050 gemaakt voor het herstel en behoud van het wervengebied. Dat noemen we de 'lange termijnfasering'. Op basis van de lange termijnfasering pakken we van 2030 tot 2050 het hele gebied rak voor rak aan, waarbij we grofweg van noord naar zuid door het gebied bewegen. De volgorde van noord naar zuid is voor alle partijen een globale richtlijn. De gemeente en de nutsbedrijven betalen en organiseren hun eigen werkzaamheden, maar de planningen worden op elkaar afgestemd. Vier jaar voordat we in een rak beginnen, gaan we met iedereen in gesprek over de uitvoering. Het rak wordt dan ook opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. De eerste rakken die we op deze manier gaan aanpakken staan nu in de Uitvoeringsplanning. We starten in 2026 de voorbereiding van rak 1 west (tussen de Zandbrug en Jacobibrug), rak 2 west (tussen de Jacobibrug-Viebrug) en een deel van rak 26 (tussen Plompetorenbrug en Driftbrug).

Hinder

Door de werkzaamheden aan de kelders kan er gedurende de looptijd van het programma ernstige hinder optreden omdat onder meer voor het herstel van kelders de weg wordt opengebrouwen. De gemeente doet er alles aan om de hinder voor ondernemers en omwonenden zoveel mogelijk te beperken, maar het is gelet op de aard van de werkzaamheden niet te voorkomen dat er soms hinder ontstaat. We informeren keldereigenaren, ondernemers en omwonenden zo goed mogelijk door jaarlijks de Uitvoeringsplanning voor vier jaar vooruit te publiceren in het Gemeenteblad, in onze nieuwsbrief voor keldereigenaren en op de website. Hier staat binnenkort ook de lange termijnfasering van 2030 tot 2050. Zo zien zij de werkzaamheden ver van tevoren aankomen. Voor en tijdens de werkzaamheden onderhouden we persoonlijk contact met de omgeving.

Wat vooraf ging

In mei 2025 hebben wij de 'Beleidsregel herstel kelders wervengebied' vastgesteld. Deze beleidsregel beschrijft hoe de gemeente Utrecht en keldereigenaren de komende 25 jaar samenwerken aan het

Burgemeester en wethouders

Datum 16 april 2026
Ons kenmerk 34131393

herstel van de historische kelders in het wervengebied. Hiermee geven we invulling aan het [raadsbesluit van juli 2021](#) waarin de gemeenteraad opdracht aan het college gaf om “samen met eigenaren van kelders (...) op basis van het advies van de Commissie van Wijzen Wervengebied (...) een samenwerkingsarrangement te maken over de samenwerking en financiering van het herstel van kelders. Na een pilotperiode van 2022 tot en met 2024 waarin kelders zijn hersteld, onderzoek is gedaan en ervaring is opgedaan met de samenwerking bij kelderherstel, hebben keldereigenaren en gemeente de uitgangspunten voor de samenwerking samen opgesteld. Deze uitgangspunten zijn door de [raad vastgesteld in december 2024](#). Keldereigenaren en gemeente hebben de uitgangspunten daarna samen uitgewerkt in een advies voor een concrete regeling. Wij hebben dit advies voor het grootste deel overgenomen in ons besluit over de regeling. [Uw raad is hierover geïnformeerd op 25 mei 2025](#). De beleidsregel is op 1 januari 2026 in werking getreden.

Tot slot

Met het werk aan de werf zorgen wij dat het unieke erfgoed in de binnenstad veilig blijft en wordt behouden voor de toekomst. Het herstel en beheer van het wervengebied blijft onvoorspelbaar; de bijna 900 jaar oude werven zullen ons blijven verrassen. Gezien de complexiteit, de omvang en de doorlooptijd houden we er rekening mee dat het herstel anders verloopt dan vooraf bedacht.

Dit jaar herstelt de gemeente voor het eerst particuliere kelders in opdracht van de eigenaren, op basis van de beleidsregel kelderherstel die gemeente en eigenaren samen hebben opgesteld. De gemeente ontzorgt de keldereigenaren bij het herstel en behoud van het erfgoed door het opdrachtgeverschap aan de aannemer over te nemen, het werk af te stemmen op het onderhoud van andere objecten op de werf en de risico's op meerwerk of vertraging af te dekken. Dat is uniek, en vraagt een andere manier van samenwerken die is gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Intussen maakt dat het werk aan het erfgoed niet minder ingewikkeld en onvoorspelbaar. Wij vertrouwen erop dat met de relatie die in de voorbije jaren met de keldereigenaren is opgebouwd een solide basis is gelegd onder het herstel van ons historische wervengebied.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,